

פסקי-הדין:

רק הקטנים

נדפקים

מוזקה רב"ן מופז
הפקודות למעלה -

ב עוד רבי-סרן דויד מופז ומישפחתו צוהלים ומה-ללים את הצדק, עבר לידם טוראי במדים. הוא הכיט בהם וסיגן מבין שיגור: "שוב פעם, הקטנים יאכלו אותה". ואמנם, בית-הדין הצבאי של פיקוד-מרכז, שזיכה מכל אשמה של התעללות ותקיפה את רס"ן מופז ושני הרס"רים שבחבורת הנאשמים, מצא כי הטוראים והרב"טים אשמים בדין. הוא הטיל עליהם עונשי מאסר בפועל.

אבל לא רק הקצין והרס"רים זוכו. באותו פסק-דין מזור ותמהו, זיכו השופטים הצבאיים את שר-הביטחון, את הרמטכ"ל ואת אלוף-הפיקוד. הפקודות בכתובים כוללות אמנם, הוראות ליד קשה, אבל במסגרת החוק, קובע פסק-הדין, ובאותה נשימה הוא או-מר: "יתכן כי עניין ההגליה (של אזרחים בשטחים) לא היה עומד בכללי המישפטי-הבינלאומי וכן גם ענישת הורים". פקודות אלה יצאו מלישכת הרמטכ"ל.

השימוש

בעגה הצבאית

ל מה התכוון הרמטכ"ל במסמך הידוע, שיצא בליש-כתו, שבו ציווה, "לטרטר מסיתים"? הסניגור יהודה רסלר הביא לפני בית-הדין את הגדרת המונח "סיר-טור" במילון לביטחון ישראל. שם נאמר כך: "תרי-גילים צבאיים הגובלים לפעמים בהתעללות ובהשפלה החייל". הרמטכ"ל סעדוהו אמר, כי התכוון במונח זה לשיטה של לך ושוב, להטידות במסגרת החוק, אולם בית-הדין קבע: "בתוך צבאנו אנו יושבים" ולכן ברור, כי מי שקבל את הנחיות האלה הבין אותן בפירוש הצבאי המקובל. של התעללות והשפלה. חוזר בית-הדין ואומר זאת במפורש: "אין לנו כל

מוזקה רב"ן בדיקון
והפקודות למעלה

להם להורות כך לחייליהם, אם כל הפקודות מגבוה היו תמיד במסגרת החוק? אולי אפשר למצוא הסבר לכך במה שאמר לוגאסי לאחד מפקדיו. הוא סיפר לו, כי שרהביטחון ביקר באיזור ואמר כי: "צריך להרביץ לערבים, אחרת לא יהיה סדר". והוא המשיך וציין כי שרהביטחון אמר, שיש לנו כדוריי-גומי. אני מאמין שייפצצו קשה, וממרחק של חמישה מטר אפילו יהרגו וימותו".

אחרי שטיפל פסק-הדין בהנחיות הכלליות, מסביר רים השופטים כי צה"ל חייב לשמור על חייליו, ולכן לא יתכן להשתמש בכפפות-ימשי כלפי המון מתפר-רע. הביטוי כפפות משי נשמע מאוד צורם לאוזן שי-הורגלה במהלך הדיון לאלות, לקרשים ולבעיטות. המסקנה הסופית של החלק הכללי בפסק-הדין היא, כי מכיוון שההוראות בכתב היו יתמיד לנהוג לפי החוק, הרי המעשים שיוחסו לנאשמים אין להם צידוק מבי-חינה משפטית.

כאשר מגיע פסק-הדין לחלק הממשי של ניתוח-האשמות, והעובדות המהיחסות אליהן יש הרגשה של איפה ואיפה, השופטים אמנם מדגישים כי למרות שי-המישפט החל בעיקבות תלונה של קציני שלום עכשיו, ההתייחסות תהיה לכל אחד מהעדים ללא הודקקות לדעותיו הפוליטיות. אולם באף מיקרה לא האמינו השופטים לקצינים אלה.

קביעות מישפטיות

ניתנות לעירעור

אחת אחת הם דוחים את עדויותיהם של שלושת הקצינים אנשי שלום עכשיו, ומקבלים את עדויות הנאשמים. במקרה אחד, שבו הביאה ההגנה עדויות של שני נערים ערבים כי לא הוכו על-ידי מופז, קבע בית-הדין כי הוא מאמין לילדים, וציין מפורשות כי עדותם של שלושת קציני צה"ל, שהעידו כי ראו את מופז מכה את הילדים, היא עדות-שקר. בעוד שקביעת מהימנותם של עדים היא בסמכותו הבלעדית של בית-הדין, ואינה נתנת כמעט לעירעור, הרי קביעות משפטיות שלו ניתנות בהחלט לעירעור וביקורת של בית-הדין לערעור-שקר. יתכן כי יוגש עירעור, ובית-הדין לעירעורים ישנה את פסק-הדין. אולם כפי שהוא מנוסח היום, אין פסק-הדין מבאי כבוד למערכת-המישפט הצבאית, ולכישור-ריהם המישפטיים של מחבריו. **אילנה אלון**

ספיקות לפירוש המילה טרטרורים. כוונת הרמטכ"ל היתה לשימוש של העגה הצבאית. אך מיד נסוגים השופטים ואומרים: "אם נאמר במיטמך שיצא מליש-כת הרמטכ"ל לטרטר, הכוונה היתה במסגרת החוק". בית-הדין מוצא סתירות בין עדותו של הרמטכ"ל - אשר ציווה לגקוט ביד קשה בשטחים, לפעול בתקרי-פות נגד "מסיתים" ולעצור בתכופות, לעצור הורים ולהטיל עונשים קולקטיביים - ובין עדותו של אלוף-הפיקוד אורי אור, האלוף העיד במישפט כי מסר קו של הנחיות רגועות לפיקודיו, לא נוכל לקבל את הסבר-רו של אלוף הפיקוד, שטען כי קיבל את המיטמך (הג-חיות הרמטכ"ל) כאילו לא קרה דבר, מציינים השופ-טים, הקובעים בעצם כי האלוף שיקר בבית-המשפט.

אפילו

יהרגו וימותו

את "המעשים הכבדניים" שבהם הודו חלק מהחיילים, מייחס פסק-הדין לאנשי מג"ב. הם אשר הורו לערבים לספור כוכבים, ללכת על ארבע ולנבוח ככלבים, לשיר בקול רם את ההימנון הישראלי ולקלל את פלסטין ואת יאסר ערפאת. חיילי צה"ל השתתפו בכך פעם אחת, בראשותו של מפקד מרחב יהודה ושומרון, סגן-אלוף שלום לוגאסי, שנכח במקום ולא הפסיק את ההתעללות. לוגאסי ומפקדו, אל"מ משה הרטבי, מעולם לא נתנו הוראות להכות אזרחים - אומר פסק-הדין. הם רק השתמשו בביטויים "להי-כנס בהם חזק, לכסח אותם". אכן החיילים הבינו מכך שיש להם הסמכות להכות.

אולם במקום אחר בפסק-הדין אומרים השופטים את היפוכו של דבר, וכך הם כותבים: "בעוד שהפקר-דוה מגבוה היו תמיד חוקיות, הרי שונה הדבר לגבי הפקודות בשטח. שם היו פקודות שכל בר-בשר מבין כי הן בלתי-חוקיות בעליל". הפקודות האלה היו אותן שהורו לחיילים להכות ערבים על הידיים והרגליים, לשבור שעונים, "כי זה לא רק כואב - זה גם פוגע בכיס". ההוראות הינחו את החיילים העוברים בסמי-טאות לירות לכל הצדדים כדי למנוע מהאזרחים לצאת מהבתים, ולפגוע בדווי-שמש. אם כי הוראות אלה מעולם לא היו בכתובים, "זה מתגלגל כבר הרבה זמן בשטחים". קובע פסק-הדין. ללגות לקחו הרטבי ולוגאסי את הרעיונות של התעי-ללות באזרחים והשתת רכוש? מדוע חשבו כי מותר

לכתוב לאטילאט את עשרות עמודי פסק-הדין. שמעתי מהכתבים המסקרים דרך קבע את בית-הדין-הצבאי, כי זוהי השיטה הר-הגונה כלפיהם תמיד, "אבל היום זה כבר טוב, פעם זה היה יותר גרוע". הם הד-גישו. עם כל הרצון הטוב, איני מצליחה לה-בין את ההגיון העומד מאחורי האיטור לעיין בפרוטוקול ובפסק-הדין של מישפט שנערך בדלתיים פתוחות, ואין בו כל סו-דוה ביטחוניים. זה רק מוכיר לי את צה"ל של שנות נעורי ושיטותיו המתס-לות. **אילנה אלון**

לוח כל מילה על הכתב, אבל מה ושם דילגתי על מישפט או שניים, עמיתי מעיתונות החזק, אשר תרגמו ברומנית לשפות זרות, היו בצרות עוד יותר גדו-לות. בהפסקה מיהרגו, כל העיתונאים, לרבי-סרן תיקי מבית-הדין-הצבאי, וביקשנו מי-מנה למלא את החסר ברישומים. היא היתה אדיבה וחביבה, אולם נראה כי הר-הוראות אינן מתירות לה לתת לנו לגעת בדפים הכתובים. היא ישבה מוקפת עי-תונאים והקריאה בקול רם את פסק-הדין. אחד העיתונאים הזרים הקליט את דבריה במכשיר הקלטת קסן, אבל כולנו נאלצנו

רטיה הישנה עדיין שולטים בכיפה בצה"ל. מאחר שמישפטו של רס"ן מופז נערך בפומבי וסוקר כמעט מדי יום בעיתונות, חשבתי לתומי כי אוכל לעיין בפרוטוקול הדין, כדי לצטט מתוכו בלי טעות. אבל למדתי עד מהרה כי למרות הדיון הפומ-בי אין דובר צה"ל מתיר לכתב העולם הזה לעיין בפרוטוקול. לא ניתן כל הסבר להסירוב, "אם תהיי נוכחת בדין, תוכלי גם לעיין בפרוטוקול של אותו יום". אמרו לי בבית-הדין. ביום מתן פסק-הדין ישבתי באולם ו-הקשבתי לשופטים שהקריאו את פסק-הדין הארוך. ניסיתי כמיטב יכולתי להע-

רק לנחש, כי הסיבה שזומן סניגור אזרחי רבי-מוניטין כזה למילואים במישפט זה, היתה דרגתו של רבי-סרן מופז.

פומביות

חסויה

אינני יודעת מה עושה צה"ל היום בנפקדים שלו. יתכן שנמצא להם פיר-תרון נאות, ויתכן כי כוונת החינוך של הרמטכ"ל הנוכחי עזרו במשהו. אבל מבי-שירי חותמי, כי חוסר-היעילות והביורוקר-